JULIA DILNA, JULIA SAHATA
Narodowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki

FRAZEOLOGIA W PROGRAMIE STUDIÓW POLONISTYCZNYCH NA UNIWERSYTECIE LWOWSKIM ORAZ W MATERIAŁACH EGZAMINÓW CERTYFIKATOWYCH Z JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

Za jeden z podstawowych celów uczenia się i nauczania języka obcego uważa się osiągnięcie przez uczniów bądź studentów jak najwyższego poziomu sprawności komunikacyjnych, rozwinięcie umiejętności rozumienia i tworzenia różnego rodzaju tekstów w języku polskim. Opanowanie frazeologii danego języka jest ważnym elementem zajęć poświęconych kształceniu sprawności leksykalno-komunikacyjnych, zdolność bowiem do odczytania wszystkich aspektów znaczenia frazeologizmów oraz do aktywnego posługiwania się nimi przy wypowiadaniu się w języku obcym świadczy o wysokim poziomie kompetencji językowej i komunikacyjnej. Frazeologia wzbogaca słownictwo, rozwija kompetencję kulturową, jest narzędziem do poznania nowego językowego obrazu świata.

Związki frazeologiczne, będące jednostkami skomplikowanymi zarówno pod względem formalnym, jak i semantycznym, pojawiają się na wszystkich poziomach nauczania języka przez studentów polonistów studiujących na Narodowym Uniwersytecie Lwowskim im. Iwana Franki. Najnowsze metody i materiały dydaktyczne są tu bardzo pomocne. Pracownicy Katedry Filologii Polskiej Uniwersytetu Lwowskiego dysponują obecnie wielką i cenną biblioteką, której spora część to różnego rodzaju podręczniki wydane w Polsce i napisane zgodnie z wymogami certyfikacji języka polskiego jako obcego [9]. Ucząc języka polskiego, w tym odkrywając przed studentami ogromne wartości jego zasobu frazeologicznego, nie warto jednak ograniczać się wyłącznie do materiałów podręcznikowych. Lektorzy dążą do udoskonalenia procesu nauczania frazeologii, dotyczy to zarówno pracy na zajęciach, jak i samodzielnej pracy studentów. Przecież umiejętność sprawnego posługiwania się jednostkami frazeologicznymi w mowie i w piśmie świadczy, naszym zdaniem, o wysokim poziomie kompetencji językowej, komunikatywnej „dojrzałości" studenta, który nie tylko nauczył się zasad porozumiewania się w języku polskim, ale opanował język w zakresie wymaganym od polonisty.

Niniejsze opracowanie jest próbą odpowiedzi na pytanie: czy stopień zapoznania się z frazeologią w procesie opanowywania języka polskiego przez studentów polonistów Uniwersytetu Lwowskiego jest wystarczający do osiągnięcia poziomu kompetencji frazeologicznej zgodnego z wymogami egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego. Za jednostkę frazeologiczną uznajemy utarte, odtwarzane w całości oraz ekspresywnie nacechowane połączenie wyrazowe, którego znaczenie nie jest sumą znaczeń elementów składowych. Takie podejście pozwala na zaliczenie do zasobu frazeologicznego zarówno idiomów (np. *piąte koło u wozu, drzeć z kimś koty, sól ziemi*), jak i utartych porównań (np. *zdrowy jak ryba, uparty jak osioł, zły jak pies*) oraz przysłów (np. *Żeby kózka nie skakała, toby nóżki nie złamała; Kto bywa na koniu, ten bywa i pod koniem; Baba z wozu, koniom lżej*). Fakt, że nie uznajemy za frazeologizmy połączeń wyrazowych typu *wyjść za mąż, człowiek w średnim wieku, zrezygnować z pracy*, nie znaczy, że nie należy do nich przywiązywać wagi na zajęciach z języka polskiego jako obcego.

Podręcznikiem kursowym dla studentów I roku polonistyki lwowskiej jest wydana w Polsce książka „Hurra po polsku" (części 1. [6] i 2. [2] autorstwa Małgorzaty Małolepszej i Anety Szymkiewicz oraz odpowiednio Agnieszki Burkat i Agnieszki Jasińskiej). Pierwsza część podręcznika jest propozycją programową na poziom A1, druga odpowiednio na A2. Proces uczenia się języka polskiego przez studentów z krajów słowiańskich ma swoje osobliwości w opanowaniu poszczególnych sprawności językowych, więc na początkowym etapie uczenia się języka student znajduje się na poziomie A1, jeżeli chodzi o znajomość gramatyki, ortografii, umiejętność mówienia i czytania, natomiast jego zdolność do rozumienia tekstu słuchanego jest co najmniej o poziom wyższa. To z kolei tworzy dobre warunki do szybszego opanowania pozostałych sprawności językowych, a zwłaszcza czytania, rozumienia tekstu pisanego i mówienia.

W związku z tym lektorzy pracujący w Katedrze Filologii Polskiej starają się uzupełniać materiał dydaktyczny podręcznika kursowego będącego podstawą planowania zajęć ze studentami na pierwszym roku studiów o ćwiczenia i zadania z innych podręczników przeznaczonych do nauczania studentów o wyższym poziomie znajomości języka, a mianowicie „Czas na czasownik" Piotra Garncarka [3], „Z polskim na ty" Ewy Lipińskiej [4], „Coś wam powiem" Magdaleny Szelc-Mays [13].

Frazeologia w podręczniku „Hurra po polsku – 1" została przedstawiona w zakresie odpowiadającym podstawowemu poziomowi znajomości języka (A1). Podano tu typowe porównania, zazwyczaj mające odpowiedniki w języku ukraińskim, np. *wierny jak pies, głodny jak wilk, pracowity jak mrówka, silny jak koń*. Ze względu na funkcjonowanie podobnych konstrukcji w języku ukraińskim, rozumienie i posługiwanie się nimi w toku mówienia nie przysparza studentom szczególnych trudności. Ponadto studenci zwykle nie mają problemów z interpretacją frazeologizmów z podręczników „Z polskim na ty" i „Czas na czasownik", przeznaczonych na poziomy odpowiednio B1 i B2. Potwierdzeniem tego faktu są wyniki ankietowania pisemnego przeprowadzonego wśród 18 studentów I roku filologii polskiej. Zadanie ankietowe polegało na podaniu znaczeń frazeologizmów wyekscerpowanych z ww. podręczników. Do interpretacji zaproponowano 25 związków frazeologicznych, w instrukcji zaś zwrócono uwagę na to, że nie ma niepoprawnych odpowiedzi na postawione pytania, bardzo cenne dla badania są definicje podawane spontanicznie, bez korzystania ze słowników, podpowiedzi rodzimych użytkowników polszczyzny bądź studentów o wyższym poziomie znajomości języka. Dalej podajemy te frazeologizmy wraz z definicjami słownikowymi[1], a także

[1] Definicje wszystkich frazeologizmów z wyjątkiem jednostek nr 7 i 9 podajemy według „Słownika frazeologicznego PWN" pod red. A. Kłosińskiej [12], natomiast znaczenia frazeologizmów 7 i 9 (z powodu ich braku w ww. źródle leksykograficznym) podajemy według „Wielkiego słownika frazeologicznego języka polskiego" P. Müldnera-Nieckowskiego [8].

zaproponowane przez studentów wyjaśnienia znaczeń (cyfra w nawiasie informuje o liczbie osób, które zaproponowały tę lub inną wersję interpretacyjną[2]).

1. *Żyć ponad stan* 'być rozrzutnym, wydawać więcej pieniędzy niż się zarabia':

a) „żyć bardzo bogato" (8), b) „niczego sobie nie odmawiać" (4), c) „żyć na szeroką nogę" (3), d) „nadmiernie rozkoszować" (3);

2. *Tam, gdzie diabeł mówi dobranoc* „z lekceważeniem o miejscu bardzo odległym, oddalonym od skupisk ludzkich":

a) „bardzo daleko" (12), b) „bardzo oddalona miejscowość" (4), c) „drugi koniec świata" (1), d) „bardzo daleko, na wielkiej odległości od kogokolwiek lub czegokolwiek" (1);

3. *Widzieć tylko czubek własnego nosa* 1) „być egoistą, myśleć tylko o własnych korzyściach, zajmować się tylko własnymi sprawami", 2) „mieć ograniczone horyzonty, zainteresowania":

a) „nie zauważać niczego dookoła" (12), b) „nie zauważać nikogo i niczego poza własną osobą" (4), c) „nie zwracać uwagi na innych" (1), d) „nie umieć krytykować samego siebie" (1);

4. *Bać się własnego cienia* „być bardzo lękliwym, podejrzliwym, nadmiernie ostrożnym":

a) „być bardzo tchórzliwym" (9), b) *„боятися власної тіні"* [interpretacja drogą podania odpowiednika ukraińskiego – frazeologizmu o identycznej strukturze i znaczeniu]" (8), c) „nie ufać samemu sobie, wątpić we własne poglądy, ich prawidłowość" (1);

5. *Robić dobrą minę do złej gry* „udawać zadowolenie, dobre samopoczucie mimo niesprzyjającej sytuacji":

a) „udawać optymistyczny stosunek do czegoś złego" (15), b) „udawać coś w tej lub innej sytuacji" (2), c) „śmiać się z problemów, nad którymi inni mogą tylko płakać" (1);

6. *Zamykać komuś usta* „zmuszać, skłaniać kogoś do milczenia":

a) „zakazywać, nie pozwalać komuś mówić" (5), b) „przeszkadzać komuś w powiedzeniu czegoś" (5), c) „zmuszać kogoś nie mówić o czymś" (4), d) „zmuszać kogoś, by zamilkł" (3), e) „nie pozwalać komuś mówić, przerywając cały czas" (1);

7. *Stawiać wszystko na jedną kartę* „odważyć się na coś, co jest wiązane z wielkim ryzykiem":

a) „ryzykować" (9), b) „ryzykować wszystko dla czegoś jednego" (6), c) *„або пан, або пропав"* [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu o znaczeniu synonimicznym] (3);

8. *Stawiać czoło trudnościom* „opierać się, przeciwstawiać się, walczyć z trudnościami":

a) „patrzeć problemom prosto w oczy" (5), b) „być gotowym na trudności" (4), c) „sprzeciwiać się trudnościom twardo i niezłomnie" (3), d) „zwalczać trudności" (4), e) „nie bać się trudności" (2);

[2] Odpowiedzi podajemy w oryginalnej formie z ankiet, nie poprawiamy ich składniowo ani stylistycznie.

9. *Nie od razu Kraków zbudowano* „nie da się osiągnąć jakiegoś celu natychmiast, każda sprawa wymaga wysiłku, przygotowania":

a) „nie wszystko od razu" (9), b) „nie wszystko od razu się udaje" (5), c) „żeby cokolwiek osiągnąć, trzeba dużo wysiłku" (2), d) „żeby osiągnąć efekt, trzeba stopniowo iść do swojego celu" (1), e) „na wszystko trzeba czasu; żeby dokonać coś dobrego, potrzeba dużo czasu i wysiłku" (1);

10. *Pójść po rozum do głowy* „zastanowiwszy się, znaleźć na coś radę, znaleźć wyjście z jakiejś sytuacji":

a) „posłuchać się głosu rozumu" (13), b) „zastanowić się nad czymś" (4), c) „rozwiązać trudne pytanie" (1);

11. *Iść za głosem własnego serca* „kierować się uczuciami":

a) *„слухатися голосу свого серця"* [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu o znaczeniu synonimicznym i podobnej strukturze] (11), b) „robić coś, dosłuchując się do własnej intuicji" (3), c) „nikogo nie słuchać, ufać tylko samemu sobie" (2), d) „nikogo nie słuchać, tylko czynić tak, jak sam uważasz, że będzie dobrze" (2);

12. *Iść komuś na rękę* „ułatwiać komuś coś, pomagać":

a) *„йти комусь назустріч"* [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu o znaczeniu synonimicznym] (14), b) „wyświadczać komuś usługę" (2), c) „przysłużyć się komuś" (2);

13. *Chodzić własnymi ścieżkami* „nie wzorować się na innych, wykonywać coś własną metodą, być samodzielnym, niezależnym":

a) „robić wszystko na własny sposób" (8), b) „robić coś tak, jak uważasz za konieczne" (6), c) „nie dosłuchiwać się do opinii innych" (4);

14. *Mieć głowę na karku* „być mądrym, sprytnym, umieć sobie poradzić":

a) *„мати голову на плечах"* [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu o znaczeniu synonimicznym i podobnej strukturze], b) „myśleć własną głową" (6), c) „być rozsądnym" (2), d) „zachowywać się właściwie" (1), e) „nie robić głupot" (1);

15. *Siedzieć u kogoś w kieszeni* „ciągle pożyczać od kogoś pieniądze":

a) *„сидіти в когось на шиї"* [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu o znaczeniu synonimicznym] (8), b) „być u kogoś na utrzymaniu" (7), c) „być zależnym od kogoś" (3);

16. *Czuć się jak zbity pies* „czuć się bardzo źle, podle":

a) „mieć złe samopoczucie" (13), b) „źle się czuć, być zmęczonym, wyczerpanym" (3), c) „być przygnębionym, źle się czuć" (2);

17. *Czuć się jak ryba w wodzie* „znajdować się w środowisku odpowiednim dla siebie":

a) „być pewnym siebie w jakiejś sytuacji" (9), b) „być fachowcem w określonej branży" (7), c) „czuć się komfortowo w jakiejś sytuacji, w jakimś środowisku" (2);

18. *Mieć pełne ręce roboty* „mieć dużo pracy, być zapracowanym":

a) „mieć dużo pracy" (16), b) „być bardzo zajętym jakąś pracą" (2);

19. *Czarna owca* „osoba przynosząca wstyd swojemu środowisku, swojej rodzinie":

a) „ktoś nie taki, jak inni" (5), b) „ten, którego nie przyjmują inni" (5), c) „człowiek, który odznacza się czymś złym spośród innych" (4), d) „біла ворона [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu znaczeniu „ktoś nie taki jak inni"] (3), e) „człowiek, którego czyny różnią go od innych. Przy czym te czyny nie są dobre" (1);

20. *Zawracać komuś głowę* „zajmować czyjąś uwagę sprawami, które nie dotyczą, nie obchodzą tej osoby":

a) „przeszkadzać komuś" (8), b) „bałamucić kogoś" (5), c) „ciągle zmieniać własną decyzję" (4), d) „przeszkadzać komuś, opowiadając głupoty" (1);

21. *Schować się do mysiej dziury* „ukryć się z powodu strachu, wstydu, udręki":

a) „schować się przed problemami" (10), b) *„залягти на дно* [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu o znaczeniu „ukryć się, żeby przeczekać jakiś niesprzyjający okres, uniknąć odpowiedzialności"] (8);

22. *Siedzieć jak na szpilkach* „bardzo się denerwować, niecierpliwić":

a) „denerwować się, martwić się" (7), b) „przejmować się czymś, martwić się o coś, o niczym innym nie myśląc" (2), c) „być niespokojnym" (6), d) „być zmartwionym" (3);

23. *Wziąć się w garść* „opanować się, przezwyciężyć chwilę słabości, zebrać siły, otrząsnąć się z przygnębienia, lenistwa, apatii":

a) *„взяти себе в руки*" [interpretacja za pomocą ukraińskiego frazeologizmu o znaczeniu synonimicznym i podobnej strukturze] (11), b) „opanować się" (6), c) „opanować się w pewnej sytuacji, powstrzymać emocje" (1);

24. *Nie owijać w bawełnę* „mówić o czymś wprost, szczerze, niczego nie ukrywając i nie upiększając":

(nikt nie podał definicji);

25. *Do wyboru do koloru* „czegoś jest tyle, że można zaspokoić najrozmaitsze upodobania":

a) „szeroki wybór" (8), b) „wielki wybór" (4), c) „szeroki asortyment" (2), d) „jest z czego wybrać" (1), e) „wielka rozmaitość czegoś" (2).

Wyniki ankietowania świadczą o dobrym na ogół rozumieniu przez studentów znaczeń większości frazeologizmów zawartych w podręcznikach przeznaczonych dla uczących się na poziomie B1 i B2. Jest to chyba związane z tym, że prawie wszystkie ww. związki frazeologiczne mają odpowiedniki w języku ukraińskim lub oparte są na wspólnych dla obu języków konotacjach i stereotypach, co z kolei umożliwia odczytanie obrazów frazeologicznych będących podstawą pojawienia się utartych połączeń wyrazowych (takich frazeologizmów, ze względu na historyczną, religijną oraz kulturową bliskość Ukraińców i Polaków, jest dość dużo). Co prawda, „jakość" zaproponowanych przez studentów definicji nie zawsze jest należyta, co po części jest skutkiem nieuważnego wykonania zadania lub powierzchownej znajomości zaproponowanych frazeologizmów (przecież ankietowani – to studenci I roku!). Stąd wynika nieuwzględnienie przez studentów wszystkich aspektów znaczenia frazeologicznego. Dlatego też zamiast definicji studenci często podawali ukraiński odpowiednik polskiego związku (np. w pozycjach 1c, 4b, 7c, 8a, 10a, 11a, 14a, 15a, 19d, 23a), nie zawsze zresztą poprawny (19d, 21b). Znaczenia frazeologizmów, mające, jak wiadomo, skomplikowaną strukturę, poniekąd zostały potraktowane zbyt ogólnie (1a, 5b,

19a, 19b, 20a, 22d), niedokładnie (6d, 10b, 15b,c), zbyt wąsko (20c, 25c), lub w ogóle niepoprawnie (4b, 5c). Nikt z ankietowanych nie podał definicji frazeologizmu *nie owijać w bawełnę*, który nie posiada opartego na tym samym obrazie frazeologicznym odpowiednika w języku ukraińskim. Jest to kolejne potwierdzenie faktu, że studenci I roku w trakcie wykonania takiego rodzaju zadań posługują się przede wszystkim swoją wiedzą z zakresu frazeologii ukraińskiej. Zadanie nauczyciela polega zatem na rozwijaniu kompetencji frazeologicznej uczących się, nauczaniu zasad poprawnej interpretacji znaczeń frazeologizmów oraz na motywacji do posługiwania się frazeologizmami w swoich wypowiedzeniach z uwzględnianiem wszystkich aspektów znaczenia frazeologicznego (nie tylko ogólnego sygnifikacyjnego, lecz także konkretnego desygnacyjnego i konotacyjnego [14], [15]).

Niestety, stopień posługiwania się frazeologizmami przy tworzeniu tekstów ustnych lub pisanych przez studentów nie jest wysoki. Zazwyczaj studenci posługują się frazeologizmami wyłącznie wtedy, gdy lektor daje odpowiednie zadanie (polegające np. na napisaniu bajki z wykorzystaniem jak największej liczby utartych połączeń wyrazowych bądź opisaniu przyjaciela za pomocą frazeologizmów), na które daje się czas i możliwość korzystania ze słowników frazeologicznych. W przypadku spontanicznego używania frazeologizmów w mowie czy w piśmie pojawiają się liczne błędy, polegające na naruszaniu zasady stabilności struktury frazeologizmu oraz będące przede wszystkim skutkiem polsko-ukraińskiej interferencji językowej podczas nieuważnego asocjacyjnego przypominania przez studenta związku frazeologicznego (**uparty jak wół, *przyszła do kogoś ochota, *mieć punkt na czymś*[3] – przykłady błędów frazeologicznych z prac studenckich).

Jak wynika z doświadczenia pracy lektorskiej, często przepaść między bierną znajomością a czynnym posługiwaniem się frazeologią przez studentów polonistyki lwowskiej z każdym kolejnym rokiem studiów nie zmniejsza się, a nawet staje się większa. Jest to przede wszystkim związane z brakiem godzin w programie studiów uniwersyteckich na zajęcia poświęcone kształceniu sprawności leksykalno-komunikacyjnych na III–IV roku oraz wynikającym stąd brakiem praktyki mówienia w języku polskim (a to właśnie język mówiony jest płaszczyzną funkcjonowania współczesnej frazeologii polskiej). Okres najbardziej aktywnego opanowywania przez studentów języka polskiego jest ograniczony głównie do trzech pierwszych semestrów studiów, natomiast począwszy od 4. semestru rozmówkom poświęca się coraz mniej czasu w związku z początkiem wykładania dyscyplin o charakterze teoretycznym.

Lektorzy w różny sposób starają się nadrobić brak praktyki komunikatywnej. Studentom II roku polonistyki, spośród wielu tematów prac rocznych do wyboru, proponuje się m.in. tematy dotyczące frazeologii. Najchętniej studenci zabierają się do badań nad frazeologizmami z określonym członem bądź frazeologizmami na określenie kogoś lub czegoś (np. „Frazeologizmy zawierające somatyzmy w języku polskim", „Frazeologizmy zawierające etnonimy w języku polskim", „Frazeologizmy zawierające nazwy kolorów w języku polskim", „Frazeologizmy zawierające człon kwantytatywny w

[3] Zgodnie z normą frazeologiczną języka polskiego: *uparty jak kozioł, jak osioł, jak muł*; *nasza kogoś ochota*; *mieć bzika, fiola, fiksa na czyimś punkcie* lub *na punkcie czegoś*.

języku polskim", „Frazeologizmy określające stan fizyczny człowieka w języku polskim", „Frazeologizmy określające wiek w języku polskim", „Frazeologizmy określające ilość w języku polskim", „Frazeologizmy określające czas w języku polskim").

W ramach badań nad frazeologizmami zawierającymi określony człon, studenci mają możliwość zapoznania się z zanikającą warstwą frazeologii polskiej (np. z frazeologizmami zawierającymi nazwy zwierząt lub komponenty biblijne). Oprócz tego, studentom są proponowane tematy związane, na przykład, z badaniem innowacji frazeologicznych we współczesnej prozie lub poezji polskiej, a także badaniem frazeologii we współczesnej prasie, reklamie, na stronach lub forach internetowych.

Studenci piszący prace roczne z frazeologii uczęszczają na wykłady seminaryjne poświęcone zagadnieniom teoretycznym tej dziedziny językoznawstwa, uczą się zasad korzystania ze słowników frazeologicznych języka polskiego, które są do dyspozycji w bibliotece katedralnej: „Słownik frazeologiczny języka polskiego" S. Skorupki [11], „Słownik frazeologiczny współczesnego języka polskiego" S. Bąby i J. Liberka [1], „Słownik frazeologiczny języka polskiego" P. Müldnera-Nieckowskiego [8], „Słownik frazeologiczny języka polskiego. W kilku słowach" K. Mosiołek-Kłosińskiej i A. Ciesielskiej [7] i in. Swoją pracę studenci mogą kontynuować na IV roku studiów. Właśnie wtedy, w ramach kursu leksykologii, głębiej zapoznają się z teorią frazeologii, z jej historią, szerokim i wąskim rozumieniem pojęcia frazeologia, cechami frazeologizmów i kryteriami ich klasyfikacji, osobliwościami semantyki frazeologicznej oraz zasadami definiowania związków frazeologicznych w różnych słownikach. Poziom znajomości języka u studentów IV roku umożliwia wykorzystywanie na zajęciach poświęconym kształceniu sprawności leksykalno-komunikacyjnych podręczników „Polski mniej obcy" [5], „Kto czyta, nie błądzi" [10], które uzupełniają zasób frazeologiczny studentów o nowe jednostki zgodnie z wymogami certyfikacji języka polskiego jako obcego (np. *naszła kogoś ochota, wyjść cało z opresji, ujść z życiem, mieć bzika na punkcie czegoś, powrót do korzeni, coś ma echo*).

Oprócz tego, na zajęcia o charakterze leksykalno-komunikacyjnym studenci II-IV roku przygotowują specjalne zadania domowe, polegające na przeczytaniu i streszczeniu artykułów z czasopism lub gazet polskich oraz sporządzeniu na podstawie artykułu słowniczka nowych wyrazów i frazeologizmów, co z kolei pomaga studentom zapoznać się z zasobem frazeologicznym polszczyzny w celu osiągnięcia wyższego poziomu znajomości języka.

Podsumowując, możemy zaryzykować twierdzenie, że frazeologia w programie studiów polonistycznych na Narodowym Uniwersytecie Lwowskim im. Iwana Franki przedstawiona jest w zakresie umożliwiającym osiągnięcie przez studentów tego poziomu kompetencji frazeologicznej, który jest wymagany na egzaminach certyfikatowych z języka polskiego jako obcego. Jest to możliwe dzięki wykorzystywaniu na zajęciach najnowszych podręczników napisanych zgodnie z wymogami certyfikacji oraz źródeł frazeograficznych dostępnych w bibliotece katedralnej, a także dzięki tematyce proponowanych studentom wykładów seminaryjnych i prac rocznych oraz uświadamianiu przez nauczycieli konieczności opanowania frazeologii języka polskiego w procesie osiągnięcia upragnionego poziomu

kompetencji językowej i komunikacyjnej. Jednak ze względu na to, że podstawowym ośrodkiem funkcjonowania frazeologii współczesnego języka polskiego jest jego odmiana mówiona, z którą studenci-poloniści na Uniwersytecie Lwowskim mają, niestety, nieco ograniczony kontakt, nie sposób uniknąć wyrw między potencjalnym posługiwaniem się frazeologizmami a rzeczywistym stopniem używania utartych połączeń przez studentów w praktyce.

Tłumaczyła: Julia Dilna

Literatura

1. Bąba S., Liberek J. Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny. – Warszawa, 2002.
2. Burkat A., Jasińska A. Hurra!!! Po polsku 2. – Kraków, 2007.
3. Garncarek P. Czas na czasownik. – Kraków, 2006.
4. Lipińska E. Z polskim na ty. – Kraków, 2006.
5. Madeja A., Morcinek B. Polski mniej obcy. – Katowice, 2007.
6. Małolepsza M., Szymkiewicz A. Hurra!!! Po polsku 1. – Kraków, 2006.
7. Mosiołek-Kłosińska K., Ciesielska A. W kilku słowach. Słownik frazeologiczny języka polskiego. – Warszawa, 2001.
8. Müldner-Nieckowski P. Wielki słownik frazeologiczny języka polskiego. – Warszawa, 2003.
9. Państwowe Egzaminy Certyfikatowe z Języka Polskiego jako Obcego. Standardy wymagań egzaminacyjnych. – MENiS, 2003.
10. Seretny A. Kto czyta, nie błądzi. Ćwiczenia rozwijające sprawność czytania. – Kraków, 2007.
11. Skorupka S. Słownik frazeologiczny języka polskiego: W 2 t. – Warszawa, 1974.
12. Słownik frazeologiczny PWN / Pod red. A. Kłosińskiej, E. Sobol, A. Stankiewicz. – Warszawa, 2005.
13. Szelc-Mays M. Coś wam powiem (ćwiczenia komunikacyjne dla grup średnich). – Kraków, 2006.
14. Кравчук А. Новий тип дефініцій фразеологізмів у польських словниках // Проблеми слов'янознавства. – Вип. 55. – Львів, 2005. – С. 181–196.
15. Тепляков І.М., Кравчук А.М. Семантизація значення у фразеологічних словниках слов'янських мов // Українська філологія: школи, постаті, проблеми. Збірник наукових праць міжнародної конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті: У 2 т. – Львів, 1999. – Т. 2. – С. 214–219.